

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Redukcija: za šolske drive (levo China) in Kanada
\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrt leta; za Chicago
in Cleveland \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; za inozemstvo
\$3.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago)
and Canada \$4.00 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.

Črna signora po dogovoru. — Posredni dopisov in nenarodnih
glasov se ne vrnejo. Rokopisi literarne vsebine (državne, po-
vratne, dramske, pesniške) se vrnejo posilstelju le v skladu
z je priložni postilnik.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of commu-
nications and unsolicited articles will not be returned. Other
communications, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vas, kar ima stik s Hiberni:

PROSVETA

3837-39 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (August 31, 1936), pomeni vašega
imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom postila na-
ročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Kje je okrevanje delavcev?

"Farmer" in oljni podjetnik Landon, Hears-
tov kandidat za predsednika, je rekel ob spre-
jetju kandidature, da je že čas, da newdealska
administracija "preneha brskati za ekonom-
skim okrevanjem Amerike, ker ga ne bo na-
šla". Edino mogočni republikanci so v stanju
dati gospodarsko okrevanje!

Newdealc, ne bodi leni, so brž izbrskali in
objavili celo vrsto števil, da dokažejo Lando-
nu, kako mogočen korak je že naredilo ekon-
omsko okrevanje Amerike pod new dealom.

Številke so res impozantne. Navedenih je
22 vodilnih ameriških korporacij, ki predstav-
ljajo jeklo, olje, elektrona vozila in traktorje,
kemijske izdelke, motorno silo itd. in poleg
imen teh korporacij je naveden deficit, ki so ga
imale te korporacije ob koncu fiskalnega leta
1932 ter DOBICEK, ki ga izkazujejo iste kor-
poracije čez štiri leta, to je ob koncu zadnjega
fiskalnega leta 1936.

Prva kolona števil kaže, da so omenjene
korporacije imele v zadnjem letu Hooverove ad-
ministracije v skupni vsoti 32,710,321 deficita
— druga kolona pa kaže, da so iste korporaci-
je imele v tretjem letu newdealske (Roosevel-
tove) administracije \$300,181,134 skupnega
profita!

Na primer Du Pont je imel 30. junija 1932
blizu 11 milijonov dolarjev deficita, dne 30.
junija 1936 pa čez 35 milijonov dolarjev pro-
fita; U. S. Steel, jeklarska korporacija, je ime-
la za časa Hooverja čez 33 milijonov deficita, za
časa Roosevelta v lanskem letu pa čez 16 mi-
lijonov dolarjev dobička; General Motors je
imela pred štirimi leti skoro 15 milijonov de-
ficita, letos pa 140 milijonov dobička. In tako
dalje.

Impozantne številke!

Newdealc s ponosom objavljajo te številke
in pozivajo Landonu ter njegove burbonske re-
publikance, naj se pogljobijo v to reč in naj se
potem še drznejo reči, da new deal ni prinesel
okrevanja Ameriki! Naj pogledajo, kaj je pri-
nesla korporacijam Hooverova kriza in kaj jim
je prineslo Rooseveltovo okrevanje!

Zares — številke so silen argument za
newdealec in grd udarec za olddealec!

Kar se tiče teh števil, so resnične. Če bi
imele navedene velike korporacije samo trohi-
co človeškega čuta hvalečnosti, ne bi drvele za
Landonom, temveč bi z vsemi štirimi pomaga-
le newdealcem, da ostanejo še štiri leta na
krmilu — da bo še več okrevanja in še več pro-
fita zanje! Zakaj drve za republikanci, ki jim
morda prinašajo nove deficite in zakaj plju-
jejo v roko, katere jih je dvignila iz depresije,
to je vprašanje, s katerim se naj bavijo psiho-
logi. Nekaj pojasnila bo v stari recenici, ki
pravi, kogar hočejo bogovi uničiti, mu najprej
odvzamejo pamet.

Toda newdealc, ki se ponašajo s profiti ve-
likih korporacij — ameriških ekonomskih mo-
narhistov! — niso pogledali na drugo stran. Ako
so omenjene velike korporacije Amerika, te-
daj imajo prav, da je prosperiteta tukaj. Am-
pak te korporacije še niso Amerika!

Kje so pa ostali milijoni delavcev in farma-
jev? Kje je njih ekonomsko okrevanje? Če
so veliki kapitalisti okrevali, zakaj niso delav-
ci in farmarji? Ako je 22 velikih korporacij
naredilo v prejšnjem letu tristo milijonov do-
larjev dobička — kje je istočasno ostal dobiček
milijonov delavcev?

Dvanajst milijonov delavcev je še vedno brez
zaslужka! Ali je to znak gospodarskega okre-
vanja za te delavce? Milijoni uposlenih delav-
cev prejemajo še vedno sramotno nizke mezde;
tri in pol milijona delavcev pri federalnih re-
lifixnih delih prejema minimum beraških 50 do-
larjev mesečno. Ali je to znamenje gospodar-
skega okrevanja za te delavce?

Farmarji — in tu ne mislimo onih, katerim
je letošnja suša uničila vse — bodo v jeseni sre-
ni, če pokrijejo stroške. Ali je to znak ekon-
omskega okrevanja?

Dokler milijoni revnih delavcev in farma-
jev komaj dihaajo v težkem boju za vsakdanje
potrebnosti, je vsako bahanje z okrevanjem —
kolosalen bluff.

Pravega ekonomskega okrevanja v Združe-
nih državah ni in ga ne more biti, dokler se
politična kapitalistov debelo redi na račun mi-
lijonov delavcev in farmarjev!

Kdaj bodo milijoni delavcev in farmarjev
spoznali to resnico?

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Zidanšek navdušen za mladino

Sharon, Pa. — Uredništvo
Prosvete naj mi oprosti, ker si
večkrat vzamem daljše počitni-
ce. Pa ne da bi mislili, da sem
se izneveril svojemu delu ali da
sem se uleuil, vsled česar počem
nadaljevati potovanja po nase-
linah v interesu našega delav-
skega dnevnika Prosvete. Ne,
nisem se izneveril ne polenil.
Vzrok je le sedem križev (71
let), ki ležijo na moji grbi. Teh
sedem križev čedalje težje pre-
našam po naselbinah. Posebno so
začele pekat moje stare, utru-
jene noge.

Nečesa pa nikakor ne morem
zapopasti pri mojem staranju
in pešanju. Dasi sta obe moji
nogi enako stari, se kaj rado pri-
peti, da me boli sedaj ta sedaj
ona, ali zdaj ena zdaj druga.
Vsed tega moram sedaj radi te
noge drugič pa radi druge noge
ostati doma pri materi. To vas
bo kaj lahko uverilo, da imam
res križ s svojo starostjo.

Medtem me pa neprestano vr-
bijo rojaki in rojakinje v razne
naselbine, naj pridem na njihove
proslave in prireditve, pikni-
ke in žetve pa domače zabave in
partije. Toda, žalibože, ni mi mo-
goče ustreči njihovim željam. O
tem naj bo dovolj. Poročal bom
raja o razvoju naše mladine.

Pred par leti me je še zelo
skrbelo, kaj bo z našimi organi-
zacijami in z našimi težko pri-
služenimi novci, ki gredo v mi-
ljone pri naših podpornih orga-
nizacijah. Naša mladina sprva
ni nikakor kazala nobenega pra-
vega zanimanja, ni se hotela u-
dati, da bi resno vzela namene
in cilje naše organizacije ter za-
nje resno delovala. Le v kakih
petih naselbinah sem opazil, da
se mladina resno in celo z vne-
mo zanima za svoja angleško
poslušajoč društva naše velike
Slovenske narodne podporne jed-
note. Toda tudi pri nekaterih
teh so bile njih aktivnosti le bolj
mlačne, periodične.

Vsa čast našim slovenskim
staršem, ki so pomagali naši
mladini, da se je končno pričela
živno zanimati za svojo organi-
zacijo SNPJ. Seveda so te časti
deležne tudi članice, ki so pri
tem delu storile svojo dolžnost,
ker so vselej in ob vsaki prili-
ki nudile mladini pomoč in ko-
operacijo. Sploh so se starejši
člani in članice vedno trudili, da
bi pridobili mladino za delo v
društvih SNPJ, v slovenskih ali
angleških. Vselej so jim bili na
razpolago, da sodelujejo z nji-
mi. Veliko zasluge za mladinsko
gibanje pod okriljem naše orga-
nizacije SNPJ gre staršem, ki
so že iz mladega navajali svoje
sinove in hčere v Slovensko na-
rodno podporno jednoto. To so
bili seveda v prvi vrsti starši,
člani in članice, s svobodnomi-
selnim prepričanjem in napred-
nega mišljenja ter razredno za-
vednih tendenc.

Prvič sem slišal mlade govor-
nike oziroma govornice pred leti,
ko je nastopila Jane Frade-
lova iz Latroba, slišal sem tudi
Anno Krasno in druge, potem pa
tudi več slovenskih mladeničev,
ki jim seveda angleščina veliko
bolj gladko teče kakor slovenšči-
na. In vselej sem se pristlil v
ospredje, tako da sem čim več
ujel, dasi prav dobro ne obvla-
dam angleškega jezika. Ze to, da
posečamo in se zanimamo za
mladinske nastope in prireditve,
je lepo, kajti na ta način poka-
žemo mladini, da smo z njo, da
jo hočemo v naši sredi, da se bo
pripravila in nadaljevala naše
delo naprej. Seveda pa je naša
dolžnost, da kot zavedni delavci
vodimo našo mladino na pravo
pot, tako da bo spoznala, da se
mora tudi ona boriti proti naše-
mu skupnemu sovražniku kapi-
talizmu.

Danes imamo med našo zaved-
no mladino že lepo število do-
brih govornikov, ki jih človek z
veseljem posluša na govorni-
ških odrih, pa človek tudi z ve-
seljem žrtvuje zadnji peni na
mladinskih prireditvah. Saj nam
je znan naš star slovenski pre-
govor, da "slovenska kri nikdar
ne fal". Kajti naši mladeniči in
mladenke imajo pogum, da bodo
nadaljevali naše delo. Vztrajni
so in delavni, zato pa lahko od
njih pričakujemo, da bodo delali

za napredek naše organizacije,
kar nas uverja, da ima naša ve-
lika SNPJ zaiguran obstanek.
Poleg vsega tega tudi vemo, da
ima na svojem krmilu dobro
vodstvo.

Kadar govorimo o naši orga-
nizaciji SNPJ in njenem napred-
ku in bodočnosti, ne moremo pre-
zreti — pa tudi ne smemo —
njene dnevnika Prosvete, ki
ji je glavna opora. Prosveta ima
dobre in zmogljive urednike, kar
najbolj priča njeno gradivo in
aplošno urejevanje lista. Ured-
ništvo se mora seveda držati
konvencijnih sklepov in pravil.
Seveda imamo na drugi strani
mnogo sovražnikov, kateri sku-
šajo oslabiti naše delo. Toda pro-
ti tem moramo biti vedno na
straži vsi člani SNPJ z uredni-
štvom in gl. odborom vred.

Naj omenim, kako lepo in pri-
jazno sem bil sprejet od strani
naših naprednih mladenk in
mladeničev že v mnogih nase-
linah na raznih prireditvah, bodi-
si na mladinskih ali na priredi-
tvah starejših članov. Tako se
je naša mladina z menoj veselila
in razgovarjala kakor bi bil njih
sočolec, njihov sovratinik. Le
žalostno, da nisem zmogel angle-
ščine v pisavi. Večkrat sem se
jim želel v javnosti zahvaliti v
angleščini za njihovo gostoljub-
nost in prijaznost, ki mi jo iz-
kazujejo vsepovsod naši mladi
somišljeniki, sobratje in sestre
mlajše generacije. Nikdar te ne
napadajo, kakor se to dogaja pri
naših nasprotnikih, ki bi radi v
eni žlici vode utopili SNPJ in
njene voditelje ter napredne čla-
ne. Seveda se v tem prokleto
motijo, kajti člani SNPJ se za-
vedajo pravega pomena svoje
organizacije, ki jim nudi podpo-
ro in pa delavsko izobrazbo po-
tom svojih publikacij in s podpi-
ranjem naprednih delavskih us-
tanov.

Mi zavedni delavci hočemo ži-
veti dostojno in pošteno življe-
nje na tem svetu, ker se prav
nič ne zanašamo na kakšno pla-
čilo po smrti na kakšnem "o-
nem svetu", o katerem ničesar
nibče ne ve! Vsakdo se dobro
zaveda, da brez dela in zaslуж-
ka ni jela, dasi se dobe paraziti
in izkoristevalci, ki se redijo na
račun nevedne mase. Proti tem
pa se mora vsak zavedni dela-
vec boriti, da se jih iztrebi, da
se sedanjí krivični sistem od-
pravi. Pijavke vseh vrst mora
delavstvo odpraviti, uničiti. Iz-
koriščanja je še mnogo, zato se
mora delavstvo zavzeti, da se
čimprej odpravi. Odpraviti pa
je treba tudi vse temne sile, ki
skušajo na vsak način držati
ljudstvo v temi, da ga lahko iz-
mozgavajo in se redijo od nje-
govih žuljev.

Ko sem pred 25 leti delal v
Pittsburghu, je neki farmar pri-
peljal svojega 30 let starega ko-
nja. Ker ni bil konjček izčrpan,
so mu obljubili petdeset dolar-
jev. Toda farmar je dejal, da ga
je konjček že trideset let v
vozil in zanj delal ter mu služil

in zanj trpel, zato mu bo sedaj
dal zaslužni počitek. Ali se kje
kaj takega zgodi z delavcem, ki
dela za svojega gospodarja ka-
pitalista dolgo vrsto let? Ne,
kadar je delavec izčrpan in ves
izmozgan, ga enostavno vržejo
na cesto, da od glada pogine.
Toda delavci niso konji. Delav-
ci imajo pamet in močgane, da
lahko sami presodijo, kaj je
prav in kaj ni. Ako se bi delavci
organizirali in potom svoje or-
ganizacije zahtevali svoje pra-
vice, se jim bi boljše godilo do-
kler so zaposleni in ko se posta-
rajo in niso več zmogljivi za delo.
Uredili si bi tako, da bi imeli
zasigurno bodočnost za stare
dni. Saj so vendar delali dolga
leta, vse svoje življenje in dali
svoja najboljša leta ter moči
kapitalistu, da si je nagrmadil
bogastvo, zato so tudi upravi-
čeni, da od tega nekaj dobijo,
ne pa ceto na stara leta.

Delavci se morajo organizira-
ti industrijsko! Do tega mora
priti! Druge poti ni! Ako hočete
sebi in svojim sinovom in hče-
ram dobro, tedaj se boste takoj
zavzeli, da se organizirate vsi!
Razume se, da se kapitalizem
najbolj boji industrijskega uni-
nizma, ker se zaveda, da bi po-
tem organizirana delavska ma-
sa tvorila silo, kateri se ne bi
mogli protiviti najmočnejši ka-
pitalisti. Znano je, da je L.
Lewis, predsednik rudarske or-
ganizacije, odprl obširno kampa-
njo za industrijsko organizira-
nje jeklarskih in drugih delav-
cev po vseh Združenih državah.
Kompanije so proti temu kora-
ku, toda delavstvo se mora za-
vedati, da je zanj to edina reši-
te — da se organizira indus-
trijsko in politično v svojih de-
lavskih organizacijah.

Predsednik Roosevelt se je s
svojo znano Niro zavzel, da se
delavci organizirajo, toda rezul-
tat ni bil tako dober kakor bi
moral biti, ker ni bilo jasnega
stališča od strani njegove admi-
nistracije. Roosevelt je v glav-
nem pomagal kapitalistom in jih
postavil na noge, zakar mu sedaj
plačujejo z napadi. Če se bi bil
on zavzel za delavce kakor se je
za kapitaliste, bi sedaj bilo dru-
gače.

Mi delavci se moramo boriti
sami, da si priborimo boljše ra-
zmere in boljše življenje. Naša
jednota, ki je največja te vrste
med nami, je že veliko dobrega
storila za naše delavce, tako v
gmotnem kakor izobraževalnem
oziru. Vselej je šla in bo šla de-
lavcem na roko. Vedno in po-
vsod jih nagovarja, naj se orga-
nizirajo v delavskih organizaci-
jah. Naša SNPJ nam je prava
mati in velika pomoč. Brez nje
bi bili ameriški Slovenci v temi,
v katero jih še vedno sili črna
reakcija.

V soboto, nedeljo in ponedeljek,
dne 5.-6.-7. sept., se bo vršila ve-
lika proslava naše mladine in
"starine" v Pittsburghu in Uni-
versalu. Vršijo se velike pripra-
ve in pričakuje se velika udelež-
ba članstva in prijateljev SNPJ.
Potrudite se, da boste gotovo
navzoči tudi vi! Glavni program
se bo izvajal v nedeljo 6. sept. v
obsežnem parku blizu Universa-

Governor F. B. Olson, ki je
nedavno umrl v bolnišnici v Ro-
chesterju, Minn.

la. V soboto 5. sept. bo sprejem
gostov in članov v Slovenskem
domu v Pittsburghu. V ponde-
ljek 7. sept. se bo vršila konfe-
renca mladih atletov v istem
prostoru. Ti trije dnevi bodo ve-
likega pomena za SNPJ in njeno
članstvo v Penni in bližnjih dr-
žavah. Pa ne samo to: ti dnevi,
ta velika manifestacija naše
mladine in starejšega članstva,
bo velikega pomena za vse čla-
nstvo in za organizacijo samo.
Zato pa se gotovo udeležite vsi
s svojimi družinami! Pridite iz
vseh številnih naselbin v okolici
Pittsburgha!

Razvoj mladinskih društev
pod okriljem SNPJ me zelo za-
nima. Pred petimi leti sem več-
krat podvomil v delo naše ma-
ladine. Sedaj pa sem trdno pre-
pričan, da bo naša mladina
krepko korakala naprej po poti
delavskih načel naše velike or-
ganizacije Slovenske narodne
podporne jednote! Na avideenje
med našo čvrsto mladino kon-
cem tega tedna!

Anton Zidanšek,
zastopnik Prosvete.

Poročilo in zahvala

Sygan, Pa. — Zadnja konfe-
renca Prosvetne matice JSZ je
uspela povoljno. Udeležba bi bila
lahko večja in bi tudi bila, da se
ne vršijo prepgosto razne pri-
reditve v naselbinah. Bila pa je
velika udeležba na popoldan-
skem pikniku, kateri se bi dobro
obnesel, da nam niso vremenski
bogovi nagajali, ki pa so se po-
javili šele ob desetih ponoči. Ta-
kar se je ulilo kakor za stavo.
Iskrena zahvala vsem klubom in
društvom Prosvetne matice in
vsem posestnikom piknika, po-
sebnost pa syganskemu gospo-
dinjskemu klubu za okusno ko-
silo in pa društvu Bratstvo št.
6 SNPJ za prostore.

Lorenz Kaučič.

Velik piknik SDD

Detroit, Mich. — Delavski praz-
nik ali Labor day, ki bo na 7.
sept., se praznuje po vseh Zdu-
ženih državah, razen v Distrik-
tu Columbia, na Portoriku, Ha-
vajih in v Alaski. Naša nase-
lina bo praznovala ta praz-
nik na svoj način. Gospodinjski
klub SDD in pevsko društvo
Slavec prirediti velik skupni
piknik, ki se bo vršil kar dva
dni skupaj, to je na 6. in 7. sept.
na znani Hrvatovi farmi. Z avti
se pripeljete tja po W. Warren
rd., eno miljo naprej od Tele-
graph rd., kjer obrnete desno na
Gulley rd. Kdor nima avta, naj
pride v SDD. Tam se bo poskre-
balo, da se bodo lahko vsi pik-
nikarji odpeljali na piknik v ne-
deljo in ponedeljek.

Razume se, da bo za lačne in
žejne vsega dovolj na razpolago,
za plesalce pa bo igrala godba
na pihala. Na programu bodo
razne tekme in igre, vlekla se
bo tudi vrv. Sploh bo obilo zaba-
ve in razvedrila za vse. Nastopil
bo tudi govornik, ki bo go-
voril v imenu gospodinjkega
kluba in pevskega zbora o polo-
žaju, v katerem se sedaj naha-
jajo delavci pod kapitalizmom.

Rojaki in rojakinje, delavci in
delavke, ne pozabite na omenje-
ni dvodnevni piknik v nedeljo in
ponedeljek! Pokažite, da ste za
skupno delovanje SDD in našega
delavstva! Pridite vsi! (V sluča-
ju slabega vremena še bo vršila
veselica v SDD.)

Frank Tehovnik.

Nezmernost pospešuje smr

Ko so ameriškega bogataša Rockefellerja
starejšega ob njegovem 96. rojstnem dne-
vpršali reporterji po skrivnosti njegove de-
govitosti, jim je starec odvrnil: "Večina ljud-
umrje tako zgodaj zaradi tega, ker si preve-
privoščijo kadar izprežejo. Jaz jem samo en
krat dnevno, in sicer kašnate jedi. Samo vsa
tretji dan si privoščim kurjo juho. Tej zme-
nosti se imam zahvaliti, da še živim."

Teorija starega Rockefellerja ni ameriški
potegavščina. Stvar ima nekaj zase, kaj
pregledi o umrljivosti v raznih poklicih jo po-
trjujejo. Značilno je, n. pr., da izkazuje na
večjo umrljivost gostilnarska obrt. Relativno
najmanjšo starost dosežejo osebe, ki imajo
hotela, restavracije in gostilne. Z njimi
vrsti so natakariji in osebe, ki je zaposlen
tečlinicah. Nekaj časa so si razlagali to de-
stvo tako, da vse te ljudi zapečuje alkohol,
jih potem, ko so se mu vdali, kmalu uniči. T
da kmalu so morali to stališče revidirati, ka-
ti izkazalo se je, da umirajo prav tako čes-
kakor gostilničarji in natakariji tudi mesar-
ji in klobasničarji. Zdravniki, ki so to stvar pri-
stadijali, so prišli do zaključka, da so vsi
ljudje žrtve ne alkohola, marveč preobilen
uživanja jedi. Vsi tisti, ki vedno sedijo po
skledi, dosežejo najmanj let. Smrt jih poka-
agoda, ker premalo upoštevajo zapovedi
zmernosti.

Nasprotno spada vojaški poklic med najbo-
zdrave poklice vobče. Razlogov za to je ve-
Prvič vzamejo v vojaško službo le zdrave o-
be, drugič je življenje pri vojakih zmerno, ka-
tako zahtevajo predpisi. Zanimivo je tudi,
spadajo med najbolj dolgožive poklice ose-
ki opravljajo namorna težaška dela. Kmeti
zidariji in tesarji, ki delajo na zraku, živijo
vojaki najdalje, sledijo jim duhovniki in učil-
lji, ki imajo razmeroma urejeno življenje
se tudi gibljejo tako, da obdrže telesne moči
nekakšnem ravnotežju do konca.

Kmalu se šola zopet začne

Piše John L. Rice, zdravstveni komisar me-
New Yorka

Počitnice se bližajo koncu in treba otroka po-
pravljati za šolo. Seveda treba misliti na oble-
čevlje ter na razne druge šolske potrebščine —
ali kar je pred vsem važno, je ugotoviti, da
otrok v dobrem zdravju, ako naj dobro uspe-
v v šoli. Ali so zobje zdravi, ali je vid in posli-
dober? Ako ne veste, potem izvezite kako-
kaj, predno bo prekasno.

Vsaka modra mati bi morala vedeti, da mo-
otrok biti zdrav, ako naj bo srečen; mora bi-
zdrav, ako naj se uspešno uči. Najbolj sigurne
najbolj varen in najcenejši način, da se ugotov-
kako je zdravje otroka, je ureditev za natančno
zdravniški pregled s strani družinskega zdrav-
nika. Tak pregled po dvakrat na leto ni pre-
nič odveč, zlasti tedaj, ko otrok raste; ako zdrav-
nik najde kako hibo v telesu, vam da navede
kaj naj se stori — skratka vedeli boste, kako
zdravstveno stanje otroka in ako nekaj ni, ko-
kor bi moralo biti, boste vedeli kaj storiti, da
otrok povrne nazaj k popolnemu zdravju in ost-
ne zdrav.

"Nič ni narobe z otrokom", se večkrat sli-
Pa kako veste to? Ne riskirajte in privedite ot-
k zdravniku. Mnogo kroničnih bolezni v kasne-
šem življenju je pripisati manjšim hibam v
troških letih. Odkrivati bolezni v samem začo-
ku je prava pot, da jih odpravimo.

Sola in zdravje naj gredo vzporedno in ne bo-
ste se nikdar kesali, ako ste poskrbeli za to.

Zaba—vremenski prerok

Ze od pamtikeva so ljudje sveto prepričani,
da je reza izvrsten vremenski prerok. Ne-
poljski učenjak je to mnenje preiskal in pri-
iskusi sedaj v praksi.

Več živali je položil v veliko, kletki podobno
posodo, v kateri je bila majhna lestva z dva-
desetimi oštevilčenimi prečkami. Zabe je bi-
v posodi deset in se gotovo niso zavedale, ka-
v resno je šlo za njih dobri glas. Raziskovalec
je stalno opazoval, koliko žab je na posamezni
prečki lestvice in je število prečk množil s
številom žab, ki so bile na njih. S seštevanjem
teh delnih produktov je končno izračunal vsa
nize žabjega barometra. Za značni pritisk so
krivljule 48 opazovalnih dni tudi v resnici se-
glašale 26 krat. Ko je šlo za primerjavo
zračno vlago, so se ujemale opazovalne kriv-
lje z dejanskim stanjem 22-krat. Med tem ča-
som je deževalo 19-krat: dvanajstkrat je bila
krivulja višja, sedemkrat pa nižja. To kaže
da nima dež nobenega vpliva na višino žab-
jih "stožič", isto pa velja tudi za druge me-
teorološke pogoje.

Poljski učenjak pa je dognal neko drugo za-
nimivost, in sicer neko soglasje med različ-
nostjo krivulj in različnimi urami dneva.
Zvečer so postajale žabe namreč živahnejše.
Plezale so na svojo lestvo in hlastale po mu-
plezaleh, ki so letele mimo, zjutraj pa so se drle-
hah, ki so letele mimo, zjutraj pa so se drle-
raji tal. Iz tega bi bilo razvidno, da bi jih
lahko z večjo upravičenostjo uporabljali za če-
somer nego kot živi tlakomer in vremenski
preroke. Praktično torej ne koristijo dosti.

Pred dvajsetimi leti

(Dne 3. septembra je bila nedelja in v pon-
deljek, 4. sept., je bil Labor day, vsled česar
Prosveta ni izšla dva dni.)

Ameriška bojna ladja "Pennsylvania" v pristanišču San Fran-
cisco, Cal.

Vesti iz Jugoslavije

(javna poročila iz Jugoslavije.)

NA NESREČA V PLANI- NAH

avstrijski plani-
nec, bo okrevaj

Neprestano se vrstijo planin-
ske nesreče to leto. Izredno
je zima in pogosto deževje
v planinah in prehodnost
je zelo spremenilo.
Kateri poti, ki so sicer po-
vsom varne, ker so brez
snega, so zdaj zasute s snegom
in so stene razmočene, da je
oprijem lahko nevaren.
Mnogih mestih leže še zdaj
snega, razen ledu naj-
nevarna pot za planince.
Tako je nekaj planin-
ce, da smo imeli letošnje po-
neke smrtne nesreče.
Dne 15. in 16. avgusta, na
planini in nedeljo, je mnogo
izkoristilo oba dneva brez
snega in izlet v planine. Tako je
avstrijske strani prišlo
planincev v Kamniške
Karavanke. Promet
potov po obojnih planinah
možen s tem, da ni treba
za prestop meje potnega
marveč zadostuje legiti-
planinskih društev.

Tako je prišlo nekaj planin-
ce, da smo imeli letošnje po-
neke smrtne nesreče.
Dne 15. in 16. avgusta, na
planini in nedeljo, je mnogo
izkoristilo oba dneva brez
snega in izlet v planine. Tako je
avstrijske strani prišlo
planincev v Kamniške
Karavanke. Promet
potov po obojnih planinah
možen s tem, da ni treba
za prestop meje potnega
marveč zadostuje legiti-
planinskih društev.

Huda nesreča pri Vojniku

Na Celja je hitel avtobus z
potniki proti Vojniku,
nekem nevarnem ovinku pa
pridružil nasproti po napačni
cesti česki avtomobil, s
kateri se je peljal v Dalmaci-
na dopust neki česki inženir
prijetjem. Ker je pomoto-
vozil ta avto po isti strani
kakor avtobus s precejšnjo
globo, je na nevarnem, nepre-
nem ovinku moral priti do
reke. Avtobus je tresel v
ga spredaj popolnoma
bil, nevarno poškodovan čes-
ki inženirja, ki je sedel za
volanom, ranil njegovega sopot-
nika, poškodovan pa je bil tu-
javni avtobus in nekaj njegovih
potnikov. Sofer avtobusa To-
ni je dobil precejšnje poškod-
be, drugi potniki lažje. Češke
inženirja so potegnili nezna-
nega in vsega okrvavljene-
je razbitega avtomobila, ena-
njegovega sopotnika, nato
je avto vnel in zgorel.

Na Celja so poklicani reševal-
prišli z avtomobilom že ne-
minut nato ter odpravili vse
nesrečence v celjsko bolniš-
nico. Česki inženir, ki je dobil
hujše poškodbe, je že med
vozom umrl, soferja avtobu-
sa českega potnika Kautske-
so pridržali v bolnišnici,
da se jima obrača na bolje in
da izven nevarnosti, ostale pa
samo obvezali in odpustili v
svoje avtobuse in sta dobila
a ne nevarnih poškodb.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

prepovedan, vsako delavsko gi-
banje zatirto, pa so zniževali
mezd, tako da večina jugoslo-
vanskega delavstva živi bolj od
čudežev kakod od kruha. Ve-
lik štrajk je bil v Varaždinu,
kjer so neki češki židi ustano-
vili veliko tekstilno tovarno, ki
izdeluje obleke in jih prodaja v
mnogih trgovinah, ki jih ima
po vsej državi. Obleke so zelo
poceni, seveda tudi kvaliteta te-
mu primerna, vendar prodaja to-
varna mnogo oblek, ker je pač
njih cena nižja delavskim slo-
jem in uradnikom dosegljiva.
Tovarna obstoji šele dve, tri
leta, pa ima že po vsej državi
organizirano prodajo. Tovarna
dela očito z velikimi dobički,
toda delavci in delavke so bile
plačane s sramotnimi mezdami.
Zaposlenih pa je vseh skupaj
okoli 2300 moči. Pred meseci
so zahtevali povišanje mezd,
česar pa tovarna ni hotela niti
slisati. Delavci so začeli štraj-
kati in so s štrajkom deloma
zmanjali. Pred kratkim pa smo
brali v nekem švicarskem listu,
da je ta tovarna imela lani
(1935) javno izkazane 5 mil-
ijonov dinarjev dobička. — V
Sloveniji so pač najhujše udar-
jeni s krizo rudarji. To krizo
je povečala še posebej država,
ki od slovenskih privatnih rud-
nikov kupuje vedno manj pre-
moga za svoje železnice. Stevi-
lo v trboveljskih rudnikih za-
poslenih rudarjev se je zadnjih
deset let zmanjšalo za več ko
polovico, hkrati pa so znižali
delovne dni, tako da dela rudar
na mesec kvečjemu 12 do 15
dni! Tako so vsi slovenski rudar-
darji 50-procentno brezposelni!
Njih mezde so se zadnja leta
ponovno znižale. Vsakih 14
dni dobe plačo, ki pa je tako
mizerna, da je sploh čudež, ka-
ko da sploh lahko živijo oz. ži-
votarijo. Mnogo jih je, ki sploh
ne dobe nič denarja ob plačil-
nem dnevu, ker jim rudnik od-
trga za kupljeno blago v rud-
niški prodajalni. Posledice se
kažejo v podhranjenosti rudar-
jev, njih žena in otrok. Rudar-
ski revirji so postali legla tu-
berkuloze, saj so zdravniški
pregledi pri veliki večini otrok
ugotovili lahko ali hudo jetiko,
ki je nastala pač zaradi neza-
dostne in nepravilne hrane!
Zadnji čas pa so se rudarji tr-
boveljskih rudnikov začeli pri-
pravljati na mezdno gibanje.
Vse tri strokovne organizacije,
v katerih je vključena velika
večina rudarjev, so odpovedale
kolektivno pogodbo s podjet-
jem in predložile Trboveljski
družbi zahteve glede povišanja
mezd. Takoj nato je ljubljansko
"Jutro" — pač na prošnjo in
po sporočilu Trboveljske
družbe — objavilo novico, da
namerava Trboveljska reducira-
ti število rudarjev; to novico
je lansirala v svet pač zaradi
tega, da prestraši rudarje v njih
boju. Toda prvi pogovori med
zastopniki delavstva in podjet-
ja so dovedli do sklepa, da se do
zaključka pogajanja redukcije
odlože. V nekaj dneh se bodo
vršila v Ljubljani pogajanja.
O tem bomo še poročali.

Slovenske železnice najbolj donosne.

— Pred kratkim so listi
napovedali sklep ljubljanske žele-
zniške direkcije, da bo v Slo-

veniji odpustila okrog 3000 pro-
govnih delavcev, drugim pa zni-
žala število delovnih dni. Na-
poved je razumljivo razburila
vse železniško delavstvo, pa tu-
di vso slovensko javnost, ki je
upravičeno domnevala, da so
slovenske železnice najbolj obli-
skane in dajejo največ zaslužka
državi in državljanke, takojšnji
razpust skupščine ter razpis
svobodnih in tajnih volitev na
podlagi proporcionalnega voli-
nega sistema.

Prepovedan shod slovenske Ljudske fronte

Ze nekaj časa zelo bolj sloven-
ske klerikalce, to tem bolj,
ker jim je znano, da se je tudi
krščansko-socialna skupina ho-
tela pridružiti tej fronti. Kr-
ščanske socialce namreč pravo-
verni klerikalci gledajo postra-
ni in jih zmerjajo s papeževimi
besedami, da katoličan ne more
biti socialist, in ti pravoverni
klerikalci so že osnovali novo
klerikalno delavsko strokovno
organizacijo, ki naj začne ruši-
ti staro krščansko-socialno
strokovno organizacijo.

Človek bi mislil, da je zdaj res prišla svoboda k nam.

Pa se še najdejo ljudje, ki za-
pišejo javno, da imamo svobodo
govora in tiska, svobodo ljud-
skega odločanja itd.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročeni na dnevnik
"Prosveta"? Podpirajte svoj list!

"Skupini "Slovenske zemlje"

in socialistov sta se zedinili za
naslednji skupni akcijski pro-
gram:

1. Borba za popolno svobodo,
to je za politično in gospodar-
sko demokracijo za vse držav-
ljane in državljanke, takojšnji
razpust skupščine ter razpis
svobodnih in tajnih volitev na
podlagi proporcionalnega voli-
nega sistema.
2. Borba proti fašizmu in
vsaki diktaturi.
3. Borba za notranjo preure-
ditev države na podlagi enako-
pravnosti in svobodnega spora-
zuma Slovencev, Hrvatov in
Srbov z upoštevanjem jezikov-
no-kulturnih pravic narodnih
manjšin.
4. Borba za svetovni mir in
proti vojni.

V vseh drugih svetovnona-
zornih, političnih in socialnih
vprašanjih obrani vsaka skupi-
na popolno svobodo." Za soci-
aliste so podpisali dogovor Pe-
terjan, Eržen in dr. Jelenc, za
skupino okrog "Slovenske zem-
lje" pa dr. Kukovec, Stane Vid-
mar in dr. Dragotin Lončar.

Upanje, da bo Landon prišel v Belo hišo, izginja

Ljudska fronta bo že pri je-
senskih občinskih volitvah na-
stopala skupno.

Ta dogovor je hudo zabol-
vlastne klerikalce, to tem bolj,
ker jim je znano, da se je tudi
krščansko-socialna skupina ho-
tela pridružiti tej fronti. Kr-
ščanske socialce namreč pravo-
verni klerikalci gledajo postra-
ni in jih zmerjajo s papeževimi
besedami, da katoličan ne more
biti socialist, in ti pravoverni
klerikalci so že osnovali novo
klerikalno delavsko strokovno
organizacijo, ki naj začne ruši-
ti staro krščansko-socialno
strokovno organizacijo.

Doslej ljudska fronta še ni imela nobenega javnega zbor- ovanja.

Sklicala pa jih bo mno-
go, posebno v delavskih revir-
jih. Klerikalni minister dr.
Krek je pred nekaj dnevi na
Vrhniku na volilnem shodu de-
jal med drugim: "Gremo pri
občinskih volitvah v boj s po-
polno svobodo. Naj agira vsa-
kdo kakor hoče, naj prepričuje
svoje prijatelje po svoje z za-
konitimi sredstvi!" Gospod mi-
nister nam torej objublja, da
bo vlada dovoljevala vse sorte
shode za volitve. Človek tako
težko verjame . . .

Potem smo brali zadnjič v
"Slovenec" stavek: "Danes, ko
imamo svobodo ljudskega odlo-
čanja, svobodo govora in tiska,
se najdejo ljudje, ki . . . itd."

Človek bi mislil, da je zdaj
res prišla svoboda k nam. Pa
je ljudska fronta sklicala za to-
rek 18. avgusta svoj prvi veliki
shod v Mariboru, da bi govorniki
pojasnili delavstvu pomen
ljudske fronte in pomen bližnjih
občinskih volitev. Toda shod je
bil prepovedan . . .

Pa se še najdejo ljudje, ki za-
pišejo javno, da imamo svobodo
govora in tiska, svobodo ljud-
skega odločanja itd.

Ali ste naročeni na dnevnik
"Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Nova taktika repu- blikanske stranke

Chicago. — (FP) — Defeti-
zem, ki je igral veliko vlogo v
zadnji predsedniški kampanji,
ko so republikanci uvideli, da
Hoover ne bo prodrli, se že opata-
tudi v sedanjih volilni kampanji.
Ironično geslo: "Zapustimo Lan-
dona!" je postalo realnost. Vo-
dilni republikanci so že izgubili
upanje, da bi Landon nasledil
Roosevelta v Beli hiši.

V zadnjih dneh so osvojili no-
vo taktiko, da rešijo vsaj nekaj.
To velja zlasti za Illinois, kjer je
Čikaska trgovska zbornica naslo-
vila vprašalne pole demokrati-
skim in republikanskim kandi-
datom za kongresnike, da izve-
že vnaprej, kakšno stališče za-
vzemajo glede okrnjenosti oblasti
federalnega vrhovnega sodišča.
Zbornico kontrolirajo Charles
Dawes, bivši podpredsednik
Združenih držav, Knox, pod-
predsedniški kandidat repu-
blikanske stranke in odvetnik
Strawn, pravni svetovalec veli-
kih korporacij.

Izmed 26 nominirancev jih je
12 doslej odgovorilo, da bodo po-
bijali vse poskuse, katerih cilj
je zmanjšanje oblasti federalne-
ga vrhovnega sodišča, če bodo iz-
voljeni za kongresnike. Edini,
ki je odprto izjavil, da je treba
omejiti oblast sodišča, da ne bo
moglo razveljavljati v kongresu
sprejetih zakonov, je kongresnik
Adolph J. Sabath, demokrat, ki
v kongresu zastopa peti distrikt.

Odkar je Harold Ickes, notra-
nji tajnik, v svojih govorih po-
radu razgalil Landona kot luto-
časopisnega magnata Hearsta
in Wall streeta, prevladuje ma-
lodušnost v republikanskem ta-
boru. Ickes je z dokumenti doka-
zal, da je bil Landon vedno na
strani reakcije.

Ceprav vse kaže, da Landona
čaka ista usoda kakor je zadel
Hoover pred štirimi leti, so ču-
vajoči velebizniških interesov za-
dovoljni, ko so dobili zagotovilo,
da bodo nekateri kandidati za
kongresnike v Illinoisu vodili o-
pozicijo proti okrnjenosti oblasti
federalnih sodišč, če bodo izvo-
ljeni. To je njihova edina tola-
žba sedaj, ko je upanje glede Lan-
donove zmage šlo po vodi.

Sodnik oplazil zadružno gibanje

Indianapolis, Ind. — (FP) —
Herbert E. Wilson, načelnik
okrožnega vrhovnega sodišča,
je odklonil inkorporacijsko do-
voljenje Consumers Cooperative
Assn. v South Bendu. V svo-
jem odloku pravi, da to zadruž-
no podjetje ne more biti v smi-
slu državnih zakonov inkorpori-
rano kot neprofitna organi-
zacija in da je podvrženo dav-
kom prav tako kakor privatne
korporacije.

Uprava zadružne zveze je na-
znanila, da bo vložila priziv
proti odloku pri državnem a-
petnem sodišču.

Unija oblačilnih delav- cev podprla Lewisov odbor

Washington, D. C. — (FP) —
Charles P. Howard, predsednik
tiskarske unije, je predlagal,
naj člani Ameriški delavski fe-
deraciji pridruženih unij glasu-
jejo o sporu v federaciji, ki ga
je izval Odbor za industrijsko
organizacijo, ko je prišel s kam-
panjo, da organizira jeklarke in
železarske delavce v industrijski
uniji. Deset unij, ki so včlanje-
ne v tem odboru, kateremu nače-
luje John L. Lewis, predsednik
rudarske unije, je eksekutiva
ADF na svoji zadnji seji spo-
znala za krive "revolte" v vr-
stah organiziranega delavstva
in jim zapretila s suspenzijo, če
ne bodo prenehale s svojimi ak-
tivnostmi. Unije bodo suspen-
dirane 5. septembra, če ne bo
odbor do tega časa razpuščen.

Lewis je takoj po ultimatu, ki
mu ga je poslal William Green,
predsednik Ameriške delavske
federacije, izjavil, da se ne bo
gokoril odloku. Njegov odbor bo
nadaljeval z organizatorično
kampanjo in jo bo celo raztegnil
na druge industrije masne pro-
dukcije, predvsem na avtomobi-
lisko in kavčukarsko.

Howard je tajnik Lewisovega
odborna, da se njegova unija še
ni formalno pridružila temu od-
boru. Ko je eksekutiva ADF z
veliko večino odglasovala, da bo
suspendirala rebelne unije, je
Green vprašal Howarda, če je
bil pooblaščen, da zastopa svojo
unijo kot član Odbora za indus-
trijsko organizacijo, kar je Ho-
ward v svojem odgovoru zani-
kal. Sedaj je Howard prišel na
dan z zahtevo, naj ADF predlo-

Anglija in Francija na- slovili nov poziv por- tugalski vladi

(Nadaljevanje s 1. strani.)
obmejno mesto Beahobie, a ni
napravila posebne škode. Bom-
bardiranje Iruna vodi general
Emilio Mola, poveljnik fašistič-
ne armade na severu.

Washington, D. C. 2. sept. —
Državni tajnik Hull je sinoči
naznanil, da je madridska vla-
da zagotovila ameriško posla-
ništvo v Španiji, da je odredila
preiskavo v zvezi z napadom
na ameriško bojno ladjo. Ne-
ko letalo je vrglo več bomb na
ameriško bojno ladjo, ki je
soboto, a ni nobena zadelo cilja.
Doselej še ni bilo ugotovljeno,
ali je bilo letalo fašistično ali
vladno. Na ameriški protest,
ki je bil poslan rebelom in ma-
dridski vladi po napadu na boj-
no ladjo, je odgovoril tudi fa-
šistični general Quiroga de Llano.
V odgovoru pravi, da bo
odrejena preiskava incidenta.

Snubitev

— No, kaj je rekel moj papa,
ko si me zasnužil?
— Od strahu je izgubil dar
govora.
— In ko je zopet prišel k sa-
pi?
— Sem bil že davno zunaj.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz- seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Oborožene ženske, ki pomagajo španski vladi pri zatiranju fašistične revolte.

Vojaki ljudske armade streljajo na fašistične rebele v gorovju nad Madridom.

Nova taktika repu- blikanske stranke

Chicago. — (FP) — Defeti-
zem, ki je igral veliko vlogo v
zadnji predsedniški kampanji,
ko so republikanci uvideli, da
Hoover ne bo prodrli, se že opata-
tudi v sedanjih volilni kampanji.
Ironično geslo: "Zapustimo Lan-
dona!" je postalo realnost. Vo-
dilni republikanci so že izgubili
upanje, da bi Landon nasledil
Roosevelta v Beli hiši.

V zadnjih dneh so osvojili no-
vo taktiko, da rešijo vsaj nekaj.
To velja zlasti za Illinois, kjer je
Čikaska trgovska zbornica naslo-
vila vprašalne pole demokrati-
skim in republikanskim kandi-
datom za kongresnike, da izve-
že vnaprej, kakšno stališče za-
vzemajo glede okrnjenosti oblasti
federalnega vrhovnega sodišča.
Zbornico kontrolirajo Charles
Dawes, bivši podpredsednik
Združenih držav, Knox, pod-
predsedniški kandidat repu-
blikanske stranke in odvetnik
Strawn, pravni svetovalec veli-
kih korporacij.

Izmed 26 nominirancev jih je
12 doslej odgovorilo, da bodo po-
bijali vse poskuse, katerih cilj
je zmanjšanje oblasti federalne-
ga vrhovnega sodišča, če bodo iz-
voljeni za kongresnike. Edini,
ki je odprto izjavil, da je treba
omejiti oblast sodišča, da ne bo
moglo razveljavljati v kongresu
sprejetih zakonov, je kongresnik
Adolph J. Sabath, demokrat, ki
v kongresu zastopa peti distrikt.

Odkar je Harold Ickes, notra-
nji tajnik, v svojih govorih po-
radu razgalil Landona kot luto-
časopisnega magnata Hearsta
in Wall streeta, prevladuje ma-
lodušnost v republikanskem ta-
boru. Ickes je z dokumenti doka-
zal, da je bil Landon vedno na
strani reakcije.

Ceprav vse kaže, da Landona
čaka ista usoda kakor je zadel
Hoover pred štirimi leti, so ču-
vajoči velebizniških interesov za-
dovoljni, ko so dobili zagotovilo,
da bodo nekateri kandidati za
kongresnike v Illinoisu vodili o-
pozicijo proti okrnjenosti oblasti
federalnih sodišč, če bodo izvo-
ljeni. To je njihova edina tola-
žba sedaj, ko je upanje glede Lan-
donove zmage šlo po vodi.

Unija oblačilnih delav- cev podprla Lewisov odbor

Washington, D. C. — (FP) —
Charles P. Howard, predsednik
tiskarske unije, je predlagal,
naj člani Ameriški delavski fe-
deraciji pridruženih unij glasu-
jejo o sporu v federaciji, ki ga
je izval Odbor za industrijsko
organizacijo, ko je prišel s kam-
panjo, da organizira jeklarke in
železarske delavce v industrijski
uniji. Deset unij, ki so včlanje-
ne v tem odboru, kateremu nače-
luje John L. Lewis, predsednik
rudarske unije, je eksekutiva
ADF na svoji zadnji seji spo-
znala za krive "revolte" v vr-
stah organiziranega delavstva
in jim zapretila s suspenzijo, če
ne bodo prenehale s svojimi ak-
tivnostmi. Unije bodo suspen-
dirane 5. septembra, če ne bo
odbor do tega časa razpuščen.

Lewis je takoj po ultimatu, ki
mu ga je poslal William Green,
predsednik Ameriške delavske
federacije, izjavil, da se ne bo
gokoril odloku. Njegov odbor bo
nadaljeval z organizatorično
kampanjo in jo bo celo raztegnil
na druge industrije masne pro-
dukcije, predvsem na avtomobi-
lisko in kavčukarsko.

Howard je tajnik Lewisovega
odborna, da se njegova unija še
ni formalno pridružila temu od-
boru. Ko je eksekutiva ADF z
veliko večino odglasovala, da bo
suspendirala rebelne unije, je
Green vprašal Howarda, če je
bil pooblaščen, da zastopa svojo
unijo kot član Odbora za indus-
trijsko organizacijo, kar je Ho-
ward v svojem odgovoru zani-
kal. Sedaj je Howard prišel na
dan z zahtevo, naj ADF predlo-

Anglija in Francija na- slovili nov poziv por- tugalski vladi

(Nadaljevanje s 1. strani.)
obmejno mesto Beahobie, a ni
napravila posebne škode. Bom-
bardiranje Iruna vodi general
Emilio Mola, poveljnik fašistič-
ne armade na severu.

Washington, D. C. 2. sept. —
Državni tajnik Hull je sinoči
naznanil, da je madridska vla-
da zagotovila ameriško posla-
ništvo v Španiji, da je odredila
preiskavo v zvezi z napadom
na ameriško bojno ladjo. Ne-
ko letalo je vrglo več bomb na
ameriško bojno ladjo, ki je
soboto, a ni nobena zadelo cilja.
Doselej še ni bilo ugotovljeno,
ali je bilo letalo fašistično ali
vladno. Na ameriški protest,
ki je bil poslan rebelom in ma-
dridski vladi po napadu na boj-
no ladjo, je odgovoril tudi fa-
šistični general Quiroga de Llano.
V odgovoru pravi, da bo
odrejena preiskava incidenta.

Snubitev

— No, kaj je rekel moj papa,
ko si me zasnužil?
— Od strahu je izgubil dar
govora.
— In ko je zopet prišel k sa-
pi?
— Sem bil že davno zunaj.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz- seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu, N. D., se je morala iz-
seliti, ko je suša uničila poljske pridelke.

Družina nekega farmerja v Dickinsonu

KRIŠTOF DIMAČ

Spisal JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Za hip je čoln vrglo iz vode v zrak. Može v njem sedeti mirno, vsak na svojem mestu, iz-
vzemši krmarja, ki je stal na krmilu. V prihod-
njem hipu sekunde je čoln planil navzdol in zo-
pet izginil. Trikrat se je tako prikazal in spet
izginil; potem pa se je njegovega prednjega
konca polastil vrtnec. Čoln je zdrknil z ostre
vodne grive v vrteči lijak. Krmar se je nekaj
časa trudil, da bi spravil čoln iz vrtnice; ko pa
je videl, da je vse njegovo prizadevanje zaman,
je čolnu še pomagal pluti v krogu vzporedno z
vrtnicem.

Trikrat je neslo čoln po krogotoku in vsaki-
krat tako tesno ob pečini, kjer sta stala Kriš
in Čok, da bi bila lahko skočila na krov. Kr-
mar, mož z nedavno pritrženo rdečo brado,
jima je pomahal z roko. Edina rešitev iz vr-
tnice je bila vodna griva, in ko je čoln napra-
vil svoj tretji krog, je res srečno izvozil iz vr-
tnice in v poševni smeri zdrnil na grivo. Kr-
mar, še ves zmeden od kolobarjenja, je pozabil
v tistem hipu naravnati čoln po toku. Ko pa
se je nalezal na krmilo, je že bilo za sekundo
prepozno. Kakor igrača je čoln zdrnil z vod-
ne grive na nasprotno stran in v naslednjem
hipu zginil v sesajočem liku. Sto čevljev ni-
že so se iz belih pen prikazali zaboji in zavoji
blaga, ki so bili poprej v čolnu. Za njimi se je
prikazalo dno obrnjena čolna in semtertja
glave onih šestero mož. Dva izmed njih sta
srečno dosegla breg precej niže doli, ostali pa
so izginili drug za drugim v penah ali pa za
prihodnjim ovinkom, kamor jih je nesel drveči
tok.

Med našimi znanci je dolgo vladal molk. Prvi
je izpregovoril Čok.

"Pojdva," je rekel. "Poskusiva še midva
podrati to prijazno stvar. Saj se še v noge
prehladim, če ostanem tukaj še kaj časa."

"Malo dima bova napravila," je menil Kriš
in se nasmehnil.

"Ti si boš pri tem zaslužil svoje ime."

Čok in Kriš sta polagoma stopala po čevlji
globokem snegu do gornjega konca brzic in od-
rinila od kraja. Kriš sta navdajali dve misli,
in sicer prva o njegovem vrlom tovarišu, ki mu
je bil v izpodbudo; druga pa o Izaku Bellewu
in drugih Bellewih, ki so bili gotovo vršili enake
stvari na svojih pohodih proti zapadu. Kar so
zmogli oni, zmore tudi oni! Šlo je za meso, in
kot še nikdar poprej je zdaj jasno izprevidel,
da je treba silnega človeka, ki si upa prebaviti
tako meso.

"Naj velja kar hoče, glej, da obrziš čoln na
vrhu grebena," mu je zabčlil Čok, ko je čoln
vse hitreje začel sklizati po toku navzdol.

Kriš je prikiml in se nalezal na krmilo in
nameril čoln v vodni metez. Čok si je zatlačil
v usta pošeno kepo tobaka.

Nekoliko minut pozneje je, opraje se ves
moker na breg, precej niže pod White Horsom
izpljunil polna usta tobakovega soka v vodo in
zgrabil Kriša za roko.

"Meso! Meso!" je pel razposajeno. "Sirovo
grizeva, živo goltava!"

Vrh brega sta srečala Brecka. Njegova žena
je stala nekoliko korakov vstran. Kriš mu je
stislil roko.

"Bojim se, da vaš čoln ne bo vzdržal," je re-
kel. "Manjši je od našega in precej šibak."

Mož je potegnil iz žepa zvitek bankovcev.
"Po stotaku vama dam, če mi ga speljeta na
varno."

Kriš je pogledal navzgor po zvijajoči se "griv-
vi" White Horsu. Počasi je nastajal mrak, za-
čenjal je pritiskati mrz in pokrajina je do-
bivala sirovo lice.

"Saj ne gre za to," je razlagal Čok. "Nama-

ni do vašega denarja. Ne dotaknem se ga za nič
na svetu. Veste, moj tovariš je pristno meso,
kar se tiče čolnov. Če on reče, da ni vse v redu,
mu sveto verjamem."

Kriš je prikiml. Čisto slučajno je pogledal
proti gospe Breckovi. Njena oči so bile uprte
vanj. In če je kdaj videl molitev v ženskih očeh,
jo je videl tisti hip. Čok je sledil njegovemu
pogledu in videl isto. Spogledala sta se zmede-
no in nista črhnila. Čuteč isti nagib, sta drug
drugemu prikimala in molče krenila navzgor po
bregu proti kraju, kjer so se brzine začele.

Nista še napravila sto korakov, ko sta srečala
Stinea in Spragua, ki sta prihajala navzdol.

"Kam pa?" je vprašal poslednji.

"Se oni čoln prepeljeva," je odgovoril Čok.

"Ne, tega pa že ne! Mrači se; kar lepo šotor
postavita!"

Srd in stud je tako silno zavaloval Krišu v
žilah, da se mu je za malo zdelo odgovarjati.

"Ženo ima s seboj," je menil Čok.

"To je njegova stvar," je mrzlo rekel Stine.

"Pa tudi moja in Kriševa," je bil Čokov od-
govor.

"Prepovedujem vam, Dimač," je siknil Spr-
guet sirovo. "Ako napravite še en korak, vas od-
slovim."

"In vas tudi, Čok," je dodal Stine.

"Skesala se bosta oba, če naju odslovita," je
odvrnil Čok prezirljivo. "Kako bosta neki spr-
avila vajin salamski čoln v Dawson? Kdo va-
ma bo kuhaj kavo in pilil vajine nohte? Pojdi,
Kriš! Saj nimata poguma, da bi naju odslovila.
Poleg tega smo pa sklenili pogodbo, in ako na-
ju odslovita, nama bosta morala oddeliti toliko
živeža, da bo zaleglo za vso zimo."

Komaj sta spravila Breckov čoln od brega in
dosegla prve razburkane valove, so že začeli
valovi pljuscati ob stranice. Bili so to sicer še
majhni valovi, pa so jasno napovedovali, kaj še
pride. Čok je krčevito grizel svoj neizogibni
založaj tobaka, Kriš pa je čutil, kako mu nena-
vadno toplo gomazi po hrbtu. Imel je občutek
človeka, ki ne zna plavati, pa hoče nočes mora
v valove.

Hitrost vodnega toka je naraščala in škrop
pljuskačjih valov je že visoko brizgal. V ved-
no gostejšem mraku je Kriš zagledal belo vod-
no grivo in njen krivuljasti začetek. Nameril je
čoln v to krivuljasto strujo in občutil veliko
zadoščenje, ko je čoln zavozil v sredo "grive".
Odtam naprej ni videl ničesar več. Čutil je le,
da padajoč in dvigajoč se leti z vrtočlo na-
glico nekam v dajjavo. Tedaj se mu je porodila
želja, da bi ga zdaj videl stic. Nenadoma sta
splavala v mirnejšo vodo. Čoln je bil skoro do
roba preplavljen in lahkejši kosi opreme so pla-
vali. Kriš in Čok sta bila premočena do kosti.
Čok je parkrat skrbno udaril z veslom in obrnil
čoln proti bregu, potem ga je pa tok sam zane-
sel tjakaj. Čoln je nalahko zadel ob breg in ob-
stal. Z vrha brega je zrla nanju gospa Breck-
ova. Njena molitev je bila uslišana in solze hva-
lečnosti so ji rosile lica.

"Ljuba fanta, vzemita vendar denar," jima
je klical Breck.

Čok je vstal, pa mu je spodrsnilo in nena-
vadno naglo se je sesedel v vodo. Čoln se je na-
gnil in se nato zopet uravnal.

"Naj zlojed vzame denar!" je dejal. "Prine-
site rajši tisto steklenico! Zdjaj, ko je stvar kon-
čana, se mi zdi, da imam mrzle noge; bojim se,
da iztaknem nahod."

Zjutraj so po stari navadi odrinili med zad-
njimi. Breck, ki ni bil več brodarstva in čigar
"moštvo" je obstalo iz žene in nečaka, je na
vse zgodaj razdrl svoj šotor, naložil čoln in od-
potoval.

(Dalje prihodnjik.)

J. Lemaitre:

Briseis

Na robu Ilijade

Briseis se je rodila v zname-
nju Junice, šestnajst let pred
obleganjem Troje, na otoku Ti-
tyri, kjer je kraljeval Briseis,
njen oče. Bil je to eden tistih
belih iz zlatih otokov, ki so na-
nizani kakor biseri v ovratnici
po globoki sinjini Jonskega
morja.

Mladost je preživela v igrah
na dvorišču očetovega dvorca,
pod stebriči, živo pisano posli-
kanimi, v sadovnjaku deda Rhe-
nenorja ali pa na obrežnem pe-
sku, posejanem s školjkami.
Imela je lutke iz gline. Gojila je
črčke v kajbicah, spletenih iz
slamnatih blisk. In bila je ubog-
ljiva in mirna deklica in zme-
rom zadovoljna.

Ko je dorasla, je živela v druž-
bi materinih služabnic. Nekatere
so mlele žito v mlinčku; druge
so tkale platno. Vretena so
drseli skozi njihove roke, ki so
bile gibke kakor listje topolov
in njihove goste tkanine so se
svetile, kakor da so poljene.
Briseis jih je nadziral pri delu.
Pomagala jim je prati perilo na
studenca. Ob praznikih je s ki-
tami cvetja krasila svetilke Ar-
temide, zaščitnice otoka, prepe-

vala hvalnice z drugimi mladimi
dekleti in oblečena v belo lane-
no platno s krono iz belih rož na
glavi je stopala na čelu sprevo-
da česticev deviške boginje.
Skratka, Briseis je bila mlado
dekletko ljubeznega značaja, po-
božno, vdano staršem in spošto-
vala je običaje.

Oboževala je očeta, katerega
je zelo poredkoma videla. Zakaj
Briseis je bil pogostoma na vojs-
kah zoper kralje sosednjih ot-
kov. Časih se je vračal, ves ob-
lit s krvjo, ki se je bila komaj
posušila in za sabo je vodil silen
plen, vole, ovce, lepe tkanine in
polne vozove bronzastih vrčev.
Tedaj so prirejali slavnosti, ki
so trajale dolge dni in noči, in
pri katerih je Briseis gostil svo-
je vojne tovariše. Toda Briseis
je ostajala v sobanah, namenje-
nih ženskam, kakaj nasprotno-
lo bi bilo dostojnosti, če bi se
mlado dekletko pokazalo za mizo
pred tujci.

Ko ji je bilo petnajst let, ji je
oče dejal: "Čas je, da se omožiš
in našel sem ti soproga: našega
sosedu Mynesu, kralja na oto-
ku Melisi. Bogat je, močnejši
in pogumen. Bodi mu zvesta in
pokorna tovarišica, ker se bo-
jim, da mi ne bi očital kedaj, da
sem mu dal slab dar, ko sem mu
dal hčer."

Briseis je odgovorila:

"Vem, da se spodobi, da mo-

ški ukazujejo in da ženske ubo-
gajo. O svoji hčeri ne boste do-
bili, oče moj, nobenih pritožb."

Ko je videla kralja Mynesu,
se ga je sprva malec prestrašila
zaradi njegove grobe zunanj-
osti, visoke postave in žime, ki
se mu je jezila po grebenu vrh
čelade.

In ni se mogla premagati, da
ne bi bila jokala, ko je zapuša-
la očeta in mater.

Toda pomislila je, da je to po-
trebno in da se to dogodi vsem
mladim dekletom. Hkrati je pa
bila ponosna, da ima obleko iz
najtanjšega platna blede šafra-
nove barve in pretkano z vijolič-
no svilo, in zlato ovratnico in v
ušesih zlate uhanke. Nato si je de-
jala, da jo bo Mynes, ker je tako
močan, bolje branil kot kdorkoli
in da ženo, kolikor je mož mogoč-
nejši, toliko brezskrbneje živi v
njegovem varstvu in se celo po-
nosa s tem, da uživa njegovo za-
ščito.

Bila je srečna v Mynesovem
dvorcu. Z veseljem je sedela za
mizo in poslušala, kar so
pripovedovali gostje. Občudovala
je pogum možkih in se čudila
njihovim pustolovščinam. Pona-
šala se je s skromnostjo in na ti-
hem pazila, da ne bi povabljeni
kaj pogrešali. In Mynes jo je ce-
nil zaradi varčnosti in zaradi do-
brote njenega značaja.

Tedaj je toč mimo priplulo

ahajsko todovje. Ker so Ahajci
sumničlji Mynesu, da je zavez-
nik Trojanec, so potopili njego-
ve ladje in se izkrcali na otoku.
Mynes je padel na čelu svojih
vojšakov. Ahajci so oplenili hi-
še, poklali polovico prebivalcev
in druge ujeli.

Briseis se je s služabnicami u-
maknila v najbolj skrito sobo v
dvorcu in na kolenskih z razpušče-
nimi lasmi je oberoč objemala
altarček nekega majhnega bo-
žanstva, do katerega je čutila po-
sebno zaupanje.

Zmagovalci so vlomili vrata in
ženske so mislile, da so že izgub-
ljene.

Toda mlad poveljnik (bil je to
Patroklos), ki je imel zelo mil ob-
raz, skoro podoben obličju mla-
dega dekleta, je dejal v jokom:

"Ne plašite žensk in ne stori-
te jim nič zalega. Jutri jih raz-
dele med vas. Tem prijateljicam
vam bo njihova družba, če jih ne
boste nadlegovali."

Nato se je dobrohotno pribli-
žal Briseidi in ji vljudno sporo-
čil, da je božanski Ahiles ubil
njenega moža in da je ista usoda
zadela prejšnji dan njenega očeta
in vse brate na otoku Tityri.
In obljubil ji je, da ji bo dal vr-
niti možovo truplo.

Briseis se je jokala nad Mynes-
ovim truplom, z njo pa služab-
nice. Sama ga je umila, ga poče-
sala, mazila z dišavami in po-
skrbela, da je truplo še tisto noč
noč zgorelo na grmadi iz diše-
čega lesa. In medtem ko se je
črni dim strmo dvigal v pokoj-
no ozračje, katero se je kopalo v
mesečini, je počasi prepevala mr-
tvaški spev.

Drugo jutro so zbrali na veli-
kem trgu ob dvorcu ves plen:
ženske, vole, prešiče, ovce, vreče
z žitom, vreče napolnjene z vi-
nom, bakrene čebrice, trinožnike
in dragocene preproge.

In pričela se je delitev.

Briseis si je želela v arcu, da
bi jo dodelili Patroklu. Toda do-
bil jo je Ahiles.

Pelev sin jo je prijel za ro-
ko in dejal:

"Pojd z menoj na ladjo in ne
joči več. Kdor je moder, se uklo-
ne usodi. Tvoja je, da si še mla-
da izgubila moža in mило domo-
vino. Meni je usojeno, da bom
umrl v cvetu mladosti, potem ko
bom s svojimi dejanji napolnil
ljudem spomin. Ne bom ti ne
trd, ne zahteval gospodar. Lepa
si in to je velik dar. Ženske, ki
je lepa, ni nikoli popolnoma ob-
žalovati, zakaj že sam pogled na
njo vlija veselje slehernim očem
in nagiba arca, da se ji odpro."

Toda dva potoka sta kar na-
prej tekla Briseisi po licih.

Tedaj jo je Patroklos odvedel
na stran:

"Ne smeš žalostiti Ahila, za-
kaj najlepši, najpogumnejši in
najrazumnejši je od vseh mož-
kih. Ljubim ga bolj od očeta in
matere in bolj kot vse ženske
in srecen sem, da mu je bila naj-
boljša in najmilejša ujetnica do-
deljena kot delež plena. Mило bo
ravnal s teboj in po vojski te bo
odpeljal v Phthio, v deželo Myr-
midoncev in tam te vzame za že-
no."

Briseis si je obrisala solze in
pokrivil si oči s tančico, se
odgovorila:

"Ljubila bom Ahila, ker tako
želiš ti in ker je tvoj prijatelj."

Pred Trojo je bila Briseis sre-
čna v Ahilovem šotoru. Živela je
skoraj prav tako kot nekoč prej
v svojem dvorcu na Melisi, nad-
zirala druge ujetnice in jim raz-
deljevala delo. Zanimalo se je za
novice o obleganju in se v zaba-
vo pogovarjale o njih. Pogosto-
ma je Briseis govorila s Patro-
klosom. Pogovarjala sta se o mi-
nulosti, o čudovitih dogodivšči-
nah poveljnikov vojske in zlasti
o Ahilovih junakihih dejanjih.

Prav tako je izpraševala Patro-
kla o Priamu, Hekubi, Hektorju
in se zgražala nad Heleno.

Včasih je iz šotora opazovala
večbe in igre poveljnikov, ki so
se borili z meči in sulicami, in
dirke z vozovi. Ob lepših večerih
je Ahil posedal ob moraki obali,
ki je bila kakor posrebrena in
prepeval v alavo starodavnih voj-
šakov in se sam spremljal na
liri. Patroklos, Briseis in ujetni-
ce so poslušali. In pesem je na-
rahalo plula po modrikastem ozra-
čju nad svetilkami molčnega
tabora daljnim zvezdam naspro-
ti...

Tedaj je puščala kuga po a-
hajski vojski. Apolon se je tako

maščeval nad kraljem kraljev, ki
se je branil vrniti hčerko sveče-
nika Chryseasa.

Ahiles je zbral poglavarje in
prišli so Agamemnona, da se
je moral vdati. Toda zakel se je,
da bo v zameno ugrabil Pelejev-
mu sinu njegovo ujetnico Brise-
ido.

Ko sta prišla glasnika Eury-
bates in Thaltibios ponjo, Brise-
is ni nič razumela, zakaj vede-
la ni, kaj se je bilo zgodilo. Ven-
dar je šla brez upora z njimi.
Vprašala je samo Patrokla:

"Kam me peljeta?"

"Joj!" je rekel Patroklos in od-
vrnil glavo.

Ko je šla iz šotora, je opazila
Ahila, ki je sedel daleč stran ob
obali in upiral brado v dlan, opa-
zovaje mračne valove na gladini
morja.

Briseis se je jokala brez pre-
nehanja. Toda Agamemnon se je
potrudil in ravnal z njo na vso
moč obzirno, ker se je bal, da ne
bi mislila, da je bolj grob od A-
hila.

Bila je torej srečna v Aga-
memnonovem šotoru. Imela je
tam številnejšo družbo kakor pri
Pelejevem sinu in še laže je mo-
gla izvedeti novice. Časih je ako-
zi spretno pripravljene odprtine
šotora opazovala ostale poglavar-
je, Ulikasa, Diomeda, Nestorja, o-
ba Ajanta, ki so hodili k Atrido-
vemu sinu v goste in na poset.
In govorila si je, da je kot ljub-
ljena ujetnica kralja kraljev to-
rej najimenitnejša vseh žensk v
vojski.

Ta čas so Trojanci skoraj v
slehnem spopadu premagali A-
hajce. Agamemnonova dobra vo-
lja se je mračila od dne do dne.
Od jeze se je grizel v pesti, gro-
bo je pehal z nogo železne poso-
de, s katerimi je bil njegov šotor
okrašen. Ali je pa po dolge ure
sedel na bogatih preprogah v ko-
tu šotora z globoko sklonjeno
glavo in si naslajal črno brado
ob prsa.

In Briseis si je mislila, da ne
bo dolgo, pa bo v oblasti Trojan-
cev in da bo nedvomno ujetnica
tega strašnega Hektorja, o kate-
rem je tolikokrat slišala pripo-
vedovati. In ta misel ji je vlivala
malce groze in malce radovedno-
sti, hkrati z občutkom vneprejš-
nje vdanosti.

Toda Agamemnon, ki je bil
spoznal, da bi mogel edinele A-
hiles rešiti ahajsko vojsko, mu
je dal sporočiti besede miru in
mu predlagal, da mu vrne Bri-
seido, če se hoče spet vojskovati.

Ahiles je sprva odklonil. Toda
ko je Hektor ubil Patrokla je iz-
javil, da sprejme ponudbo kra-
lja kraljev, da bo mogel mašče-
vati prijateljevo smrt.

Sestanek obeh poglavarjev je
bil svecan, vprico vse vojske.
Agamemnon je prisegel "pri Ze-
nu, pri Zemlji, pri Solncu in pri
Erinijah", da se ni nikoli dotak-
nil Ahilove ujetnice. Briseis se
ni mogla obvladati, da se ne bi
nasmehnila, ko je to slišala, za-
kaj vedela je, da je bilo ravno
narobe.

Ko je zapuščala Agamemno-
nov šotor, je Briseis jokala. Po-
lagoma se je bila navezala na
kralja kraljev, ker mu je bila
dolžna samo hvalo.

Toda ko je zagledala blizu A-
hilovega šotora Patroklovo trup-
lo, jo je prevzela zaradi prijate-
ljeve smrti hujša bolečina, kot
zaradi vseh minulih nezd. In
prav res, to je edini trenutek, ko
nam pesnik Homer slika, kako
se je ujetnica Briseis ponašala
in kaj je govorila:

"Vrže se na Patroklovo truplo
in zažene presunljiv krik. Z ro-
kami si razpraska prsa, nežno
grlo, dražesto obličje in izbruh-
ne, lepa kot boginja, v solze z
vzlikom:

"Patroklos, najdražji prijatelj
arcu nearečnice, ko sem zapuša-
la ta šotor, sem te pustila živega
in ob povratku, o poglavar ljud-
stev, te najdem mrtvega! Ah!
Kako se sklepajo moje nesreče v
nekončno verigo! Mladega mož-
ja, ki sta mi ga izbrala oče in
častiljiva mati, sem videla, ka-
ko ga je pred našimi okoli pre-
bodlo ostro železo. O Patroklos!
Ti si skušal ustaviti moj jok, ko
mi je zmagoviti Ahiles ubil mož-
ja in razdeljal mesto Mynesovo.
Rekel si mi, da me bo plemeniti
Pelejev sin vzel za ženo. In zdaj
točim za teboj nevašljive solze,
plemeniti junak, zmerom poln
miline." (Iliada, sprev XIX.)

Nato je Briseis sama umila
Patroklovo telo, ga počesala, ma-
zila, in medtem, ko je truplo
gorelo na grmadi iz dišečega le-
sa, je počasi prepevala mrtvaški
spev.

Iznova je živela dokaj srečno
v Ahilovem šotoru. Znašla se je
v nekdanjih navadah. A ostale
ujetnice so ji izkazovale še več
spoštovanja, odkar so se borili
zanjo najslavnejši poglavarji in
odkar je bila tovarišica kralja
kraljev.

Nekaj časa nato je Deiphobos
ubil Ahila.

Briseis je neotolažljivo jokala.

Umila je truplo, ga mazila, in
medtem, ko je gorelo na grmadi
iz dišečega lesa, je pazljivo pre-
pevala mrtvaški spev.

Ahilov sin Neoptolemos se je
veseli v očetov šotor in dobil nje-
gove ujetnice za dediščino.

Briseis je zadovoljno živela v
Neoptolemovem šotoru. Bila mu
je skoraj malce kot mati, zakaj
ni imel še osemnajst let, ona jih
je pa štela šestindvajset.

Tako Briseis ni bila nič ljubo-
sumna, ko je po zavzetju Iliona
Neoptolemos odvedel v Buthro-
so, v Epiru Hektorjevo vdovo
Andromaho, v katero je bil za-
ljubljen.

In srečno je živela v dvorcu v
Buthroso, kakor v Neoptolemo-
vem šotoru, kakor v Ahilovem
šotoru, kakor v Agamemnonovem
šotoru, kakor v dvorcu na Me-
lasi in kakor v dvorcu na Tityri.

Ko je Hektorjeva žena zav-
nila Neoptolema, je ta zaupal
svojo vročo ljubezen in svojo že-
lost Briseidi. In skušala ga je
potolažiti.

Bila mu je prav tako odlična
gospodinja, skrbela je za njego-
va oblačila, sama pripravljala je
dela, katere je posebno rad imel
in skrbela po hiši za brezhiben
red.

In tako se je starala, polna ve-
drine in miline.

Rada je pripovedovala svoje
dogodivščine drugim ujetnicam.
Govorila je:

"Sredi tolikih težav nisem bila
nikoli popolnoma nesrečna, zakaj
zmeraj sem izpolnjevala svojo
dolžnost. Ljubila sem očeta in
mater. Ljubila sem svojega
moža. Ljubila sem Ahila. Ljubila

sem Agamemnona. Ljubila
Ahila vdrugič in ljubila
hilovega sina."

"Pa Patrokla?" jo je
dne vprašala mlada ujetni-
ca. Briseis ni nič odvrnila, t-
ostala dolgo časa vsa zasa-

Običajni prepri

Kregali so se. Kaj tak-
primeri tudi v najboljših
nah. Kregali so se zaradi
večerne obleke. Mladja
ihlela:

"Ti si pozabil, kaj mi
ješ!"

"In ti si popolnoma po-
kaj sem dolžan tvoji špi-